Minden ember a fedÃ©lzetre

HozzÃ¡adta: Maszatomy
2004. oktÃ³ber 17. VasÃ¡rnap 16:29

A hajÃ³s Å‘srÃ©gi mestersÃ©gÃ©t senki sem jellemezte talÃ¡lÃ³bban, mint Anakharszisz, a szkÃ-tÃ¡bÃ³l gÃ¶rÃ¶ggÃ© vÃ¡lt filoz
Szerinte az embereket hÃ¡rom csoportba lehet sorolni: "... Az Ã©lÅ‘k, a holtak Ã©s azok csoportjÃ¡ba, akik a tengeren
hajÃ³znak."
Minden ember a fedÃ©lzetre!ValÃ³ban, a mostoha Ã©letkÃ¶rÃ¼lmÃ©nyek, az egymÃ¡srautaltsÃ¡g, a kÃ¶zÃ¶s sikerek Ã©s
tragÃ©diÃ¡k azokbÃ³l, akiknek Ã¡llandÃ³ munkahelye Ã©s otthona a hajÃ³, Ã©s akik mÃ©g a jÃ³l megÃ©rdemelt pihenÅ‘idÅ‘ben
Ã¡llandÃ³ veszÃ©lyben Ã©lnek, egy minden mÃ¡stÃ³l eltÃ©rÅ‘ embertÃ-pust faragnak.Hogyan Ã©ltek hÃ¡t azok, akik a tengeren
tÃ¶ltÃ¶ttÃ©k Ã©letÃ¼k legjavÃ¡t?MÃ¡r a legrÃ©gibb idÅ‘kben kialakult az a szokÃ¡s, hogy a hajÃ³ parancsnoka, a kormÃ¡nyos Ã
egyÃ©b fontos szemÃ©lyekÂ - a hajÃ³tulajdonos vagy a hajÃ³ bÃ©rlÅ‘jeÂ - hÃ¡tul, a tatnÃ¡l rendeztÃ©k be szÃ¡llÃ¡sukat, Ã©s ir
irÃ¡nyÃ-tottÃ¡k a hajÃ³t. A magas tatfedÃ©lzetrÅ‘l ugyanis akadÃ¡lytalanul ellenÅ‘rizhetÅ‘ az egÃ©sz hajÃ³, Ã©s az Ã¡rbocok, va
a kÃ¶tÃ©lzet is jobban Ã¡ttekinthetÅ‘. A vitorlÃ¡sok Ã¡ltalÃ¡ban hÃ¡tszÃ©lben haladtak, ily mÃ³don a tatrÃ³l kiadott parancsokat a
szÃ©l a fedÃ©lzeten Ã©s az Ã¡rbocokon dolgozÃ³ matrÃ³zok felÃ© vitte. A hajÃ³ kÃ¶zÃ©psÅ‘ rÃ©szÃ©t a raktÃ¡rtÃ©r foglalta e
leggazdasÃ¡gosabban kellett kihasznÃ¡lni Ã©s a dÃ©zsmÃ¡lÃ¡s megelÅ‘zÃ©se vÃ©gett szorosan lezÃ¡rni. Ezen a rÃ©szen tehÃ
senkit sem lehetett elszÃ¡llÃ¡solni. Ã•gy kerÃ¼lt a legÃ©nysÃ©g a hajÃ³ elÃ¼lsÅ‘ rÃ©szÃ©ben, abba a hÃ¡romszÃ¶gletÅ± helyi
amelyet a hajÃ³orr kÃ©t oldalfala Ã©s a raktÃ¡rteret lezÃ¡rÃ³ vÃ¡laszfal hatÃ¡rolt. TalÃ¡n mondani sem kell, hogy ez volt a
legzajosabb Ã©s legnedvesebb hely az egÃ©sz Ãºszó alkotmÃ¡nyon, mert a hajÃ³nak ezt a rÃ©szÃ©t ostromoltÃ¡k
legÃ¡dÃ¡zabban a hullÃ¡mok. Ebben a szÅ±k odÃºban aludtak, Ã©tkeztek, tisztÃ¡lkodtak az emberek. Az Ã¶rÃ¶kÃ¶sen nyirkos
levegÅ‘ben, a tÃºlzsÃºfoltsÃ¡gban Ã©s a fÃ©rgek meg a patkÃ¡nyok tÃ¡rsasÃ¡gÃ¡ban lehetetlen volt emberi mÃ³don Ã©lni. Itt
nyÃ¶gtek a betegek, horkoltak a pihenÅ‘ben levÅ‘k, mÃ-g mÃ¡sok kÃ¡rtyÃ¡ztak, levelet Ã-rtak, vagy a BibliÃ¡t olvastÃ¡k a
mennyezeten himbÃ¡lÃ³zÃ³ olajmÃ©cses pislÃ¡kolÃ³ fÃ©nyÃ©ben. NÃ©ha elÅ‘rÃ¡ntottÃ¡k a rugÃ³s bicskÃ¡t, hogy vitÃ¡s Ã¼gye
intÃ©zzenek el meggondolatlan hirtelensÃ©ggel.Alig lehetne jobbnak mondani a hadihajÃ³kon uralkodÃ³ helyzetet. A XVIII.
Ã‰s XIX. SzÃ¡zad fÃ¡bÃ³l Ã©pÃ¼lt sorhajÃ³it Ã©s a kisebb egysÃ©geket is szinte zsÃºfolÃ¡sig megtÃ¶mtÃ©k matrÃ³zokkal,
tengerÃ©szgyalogosokkal Ã©s tÃ¼zÃ©rekkel. Ilyen nagy lÃ©tszÃ¡mÃº hajÃ³szemÃ©lyzetnek termÃ©szetesen nem juthatott ele
hely a hajÃ³ orrÃ¡ban. Minden ember felszerelÃ©sÃ©hez hozzÃ¡tartozott egy vitorlavÃ¡szonbÃ³l varrt fÃ¼ggÅ‘Ã¡gy, amelyet a
nÃ©gyÃ³rÃ¡s pihenÃ©s idejÃ©re az Ã¼tegfedÃ©lzeten fÃ¼ggesztettek fel. SzolgÃ¡lat alatt a fÃ¼ggÅ‘Ã¡gyat Ã¶sszegÃ¶ngyÃ¶lv
mellvÃ©d fÃ¶lÃ¶tt elhelyezett tartÃ³hÃ¡lÃ³ba raktÃ¡k.A fahajÃ³kban nem volt semmifÃ©le beÃ©pÃ-tett szellÅ‘zÅ‘ berendezÃ©s.
elhasznÃ¡lt levegÅ‘ csak a rakodÃ³nyÃ-lÃ¡sokon, a hadihajÃ³kon pedig a szÃ©les szellÅ‘zÅ‘ rÃ¡csokon tudott eltÃ¡vozni. JÃ³ idÅ
az Ã¡gyÃºnyÃ-lÃ¡sokat is kinyitottÃ¡k, azon kÃ-vÃ¼l vitorlavÃ¡szonbÃ³l varrt szellÅ‘zÅ‘tÃ¶mlÅ‘kkel is prÃ³bÃ¡lkoztak. A tÃ¶mlÅ‘ a
vÃ©gÃ©t a hajÃ³tÃ©rbe engedtÃ©k le, szÃ©les tÃ¶lcsÃ©rnek kialakÃ-tva felsÅ‘ vÃ©gÃ©t pedig a szÃ©llel szembeÃ¡llÃ-tva a ta
erÅ‘sÃ-tettÃ©k. A szÃ©l nyomÃ¡sÃ¡ra tÃ¶mlÅ‘n leÃ¡ramlÃ³ friss levegÅ‘ nÃ©mileg javÃ-totta a belsÅ‘ levegÅ‘ellÃ¡tÃ¡st, de a hajÃ
teljesen Ã¡tszellÅ‘ztetni sohasem tudtÃ¡k. ErÅ‘s hullÃ¡mjÃ¡rÃ¡sban a rakodÃ³- Ã©s szellÅ‘zÅ‘nyÃ-lÃ¡sokat vÃ-zhatlanul le kellett
Ez az Ã¡llapot napokig, sÅ‘t hetekig is eltarthatott. Ilyenkor a poshadÃ³ fenÃ©kvÃ-z, az emberi test kipÃ¡rolgÃ¡sa Ã©s a nedves,
pÃ¡rÃ¡s levegÅ‘ben soha ki nem szÃ¡radÃ³ ruhÃ¡k dohos szaga orrfacsarÃ³ bÅ±zzÃ© keveredve, a legkÃ¼lÃ¶nbÃ¶zÅ‘bb fertÅ‘z
betegsÃ©gek melegÃ¡gya is lett. Ã‰vszÃ¡zadokon keresztÃ¼l kÃ¶zmondÃ¡sos volt a hajÃ³skoszt silÃ¡nysÃ¡ga. A mai Ã©rtelem
vett Ã©lelmiszer-tartÃ³sÃ-tÃ¡s a XIX. SzÃ¡zad elejÃ©ig ismeretlen fogalom volt (1804-ben a francia Appert kÃ©szÃ-tette el az
elsÅ‘ hÃºskonzervet.) EzÃ©rt a rÃ©gi vitorlÃ¡sokon csak olyan Ã©lelmiszereket tÃ¡rolhattak, amelyekÂ - szÃ¡rÃ-tva vagy besÃ³z
viszonylag hosszÃº ideig fogyaszthatÃ³k maradtak. Leggyakrabban a sÃ³zott disznÃ³- vagy marhahÃºs Ã©s a kÃ©tszersÃ¼lt
kerÃ¼lt terÃ-tÃ©kre. Kisebb mennyisÃ©gben szalonna, sajt, vaj, szÃ¡raz bab, borsÃ³, kÃ¡vÃ©, tea stb. is szerepelt a konyha
Ã©ttrendjÃ©ben.Ha eljÃ¶tt az Ã©tkezÃ©s ideje, a matrÃ³zok kezÃ¼kben bÃ¡dog- vagy faedÃ©nnyel, a konyha elÃ© rohantak. M
Ã©tel nem mindennap jutott a csuprokban, mert szeles, viharos napokon tilos volt tÃ¼zet gyÃºjtani a tÅ±zhelyen. Ilyenkor
hideg ennivalÃ³t osztottak szÃ©t, szalonnÃ¡t, szÃ¡rÃ-tott, sÃ³zott, fÃ¼stÃ¶lt halat, sajtotÂ - csak annyit, hogy a matrÃ³z Ã©hen n
haljon.A konyha gazdÃ¡jÃ¡t, a szakÃ¡csot, nem ok nÃ©lkÃ¼l neveztÃ©k "szurtosnak"-nak, mert a tisztasÃ¡g egyÃ¡ltalÃ¡n nem
tartozott az erÃ©nyei kÃ¶zÃ©. Amit Ã¶sszekotyvasztott, nem szokott Ã-zletes lenni, de nem is lehetett az, hiszen silÃ¡ny
anyagbÃ³l kÃ©szÃ-tette. A "menÃ¼" egytÃ¡lÃ©telbÅ‘l Ã¡llt: sÃ¡rgaborsÃ³bÃ³l, lencsÃ©bÅ‘l vagy rizsbÅ‘l Ã©s besÃ³zott hÃºsbÃ³l
ElÅ‘fordult, hogy a parancsnok a zsugori hajÃ³tulajdonos utasÃ-tÃ¡sÃ¡ra nem gondoskodott tartalÃ©k Ã©lelmiszerkÃ©szletrÅ‘l.
MÃ¡rpedig ha hetekig tartÃ³ szÃ©lcsend vagy ellenszÃ©l tartÃ³ztatta fÃ¶l a vitorlÃ¡st, Ã©s az Ã©lÃ©skamra kÃ©szlete nagyon
megcsappant, a fejadagot a felÃ©re csÃ¶kkentettÃ©k, aztÃ¡n megint a felÃ©re. Mi maradt ilyenkor mÃ©g? A nadrÃ¡gszÃ-j meg
patkÃ¡nyhÃºs...KÃ©tszÃ¡z Ã©vvel ezelÅ‘tt mÃ©g fahordÃ³kban tÃ¡roltÃ¡k az ivÃ³vizet. A fa rohadt, a vÃ-z megposhadt. Egy-kÃ©
alatt a kristÃ¡lytiszta hegyi forrÃ¡svÃ-z is zÃ¶ldes, nyÃ¡lkÃ¡s, ihatatlan, bÅ±zÃ¶s folyadÃ©kkÃ¡ vÃ¡ltozott, amin a forralÃ¡s sem
sokat segÃ-tett. De a vÃ-z fontosabb az emberi szervezetnek, mint a tÃ¶mÃ©ny Ã©lelmiszer. Az elviselhetetlen szomjÃºsÃ¡g,
amit a sÃ³zott hÃºs fogyasztÃ¡sa meg a trÃ³pusi hÅ‘sÃ©g mÃ©g fokozott, gyakran volt okozÃ³ja erÅ‘szakos cselekmÃ©nyeknek
sÅ‘t lÃ¡zadÃ¡snak is. HadihajÃ³konÂ - nem ok nÃ©lkÃ¼lÂ - Ã¡llandÃ³an fegyveres Å‘rsÃ©g Ã¼gyelt arra, hogy a napi vÃ-zadago
kÃ-vÃ¼l senki se csapolja meg illetÃ©ktelenÃ¼l a vizeshordÃ³kat. Senkinek sem jutott eszÃ©be, hogy tengervizet igyÃ©k, talÃ¡
azÃ©rt sem, mert a sÃ³zott hÃºssal amÃºgy is sok sÃ³ jutott a szervezetbe. Az Ã©desvizet csak a XIX. SzÃ¡zadban elÅ‘szÃ¶r
alkalmazott vastartÃ¡lyokban tudtÃ¡k fogyasztÃ¡sra alkalmas Ã¡llapotban tartÃ³san tÃ¡rolni.MÃ¡r a kÃ¶zÃ©pkorban is sÃ¶rrel Ã©
borral egÃ©szÃ-tettÃ©k ki az ivÃ³vÃ-zkÃ©szletet. De miutÃ¡n a Nyugat-indiai szigeteken cukornÃ¡dbÃ³l lepÃ¡roltÃ¡k az elsÅ‘ cse
rumot, ez lett a legnÃ©pszerÅ±bb ital a hajÃ³n. Az angol hadihajÃ³kon napi fÃ©l pint (0,284 liter) rumadag, meg a gyakori
"extra" ÃºgyszÃ³lvÃ¡n mindig az ittas Ã¡llapot hatÃ¡rÃ¡n tartotta az embereket. JÃ³ dolog volt, hogy Vernon angol admirÃ¡lis
1740-ben kitalÃ¡lta grog receptjÃ©t, vagyis a melegvÃ-zzel hÃ-gÃ-tott Ã©s cukorral Ã©desÃ-tett rumitalt.Az egyhangÃº,
vitaminhiÃ¡nyos tÃ¡plÃ¡lkozÃ¡s kÃ¶vetkezmÃ©nye, a skorbut, szinte "menetrendszerÅ±en" Ã¼tÃ¶tte fÃ¶l a fejÃ©t a hosszÃº
utakon. LevertsÃ©g, izomfÃ¡jdalmak, bÅ‘r alatti bevÃ©rzÃ©sek jeleztÃ©k a kezdetÃ©t. AztÃ¡n megdagadt a fogÃ-ny, a fogak

fellazultak, ami szinte lehetetlennÃ© tette a tÃ¡plÃ¡lkozÃ¡st. A XVIII. SzÃ¡zad mÃ¡sodik felÃ©ben kezdtÃ©k felismerni a friss fÅ‘zelÃ©kfÃ©lÃ©k gyÃ³gyÃ-tÃ³ hatÃ¡sÃ¡t, de a leghatÃ¡sosabb Ã©s hosszÃº ideig jÃ³l tÃ¡rolhatÃ³ ellenszerÃ©t a citromban talÃ James Cook, a hÃ-res felfedezÅ‘, olyan sikerrel alkalmazta a skorbut ellenszereit, hogy az AdmiralitÃ¡s kÃ¶telezÅ‘en bevezette a savanyÃº kÃ¡poszta Ã©s a citromlÃ© fogyasztÃ¡sÃ¡t. Akkor persze mÃ©g mit sem tudtak a betegsÃ©g lÃ©nyegÃ©r igazi okÃ¡rÃ³l, a C-vitamin hiÃ¡nyÃ¡rÃ³l.A tengerÃ©szmunka emberfelettin nehÃ©z volt. A hajÃ³, a rakomÃ¡ny, az utasok Ã©s a szemÃ©lyzet biztonsÃ¡ga megkÃ¶vetelte, hogy a legÃ©nysÃ©g Ã¡llandÃ³ kÃ©szÃ¼ltsÃ©gben legyen. Az embereket a hajÃ³ kÃ oldala szerint jobb Ã©s bal oldali Å‘rsÃ©gbe osztottÃ¡k be. Ezeket megint kÃ©t csoportra vÃ¡lasztottÃ¡k szÃ©t, hogy nÃ©gyÃ³rÃ egymÃ¡st felvÃ¡ltva, tekintet nÃ©lkÃ¼l az Ã¼nnep- Ã©s hÃ©tkÃ¶znapokra, folyamatosan teljesÃ-tsenek szolgÃ¡latot. MunkaszÃ¼neti napot, kimenÅ‘t legfeljebb az ÃºtkÃ¶zben Ã©rintett kikÃ¶tÅ‘kben engedÃ©lyezett a parancsnok, feltÃ©ve ha ne kellett szÃ¶kÃ©stÅ‘l tartania.A matrÃ³znak a vitorlÃ¡k kibontÃ¡sÃ¡t, felhÃºzÃ¡sÃ¡t, szÃ©lbe Ã¡llÃ-tÃ¡sÃ¡t, fogasolÃ¡sÃ¡t, bevonÃ¡ vitorlarudakra kÃ¶tÃ©sÃ©t esÅ‘ben, hÃ³ban, szÃ©lviharban, rekkenÅ‘ trÃ³pusi hÅ‘sÃ©gben fenn a szÃ©dÃ-tÅ‘ magassÃ¡gban, kÃ¶tÃ©len Ã¡llva, minden kÃ¶rÃ¼lmÃ©nyek kÃ¶zÃ¶tt el kellett vÃ©geznie. SzÃ©ltÅ‘l kicserzett, sÃ³s vÃ-ztÅ‘l kimart, vÃ©rtÅ‘l, g csepegÅ‘ kezÃ©vel, fogcsikorgatva emelgette a szÃ©lben csapkodÃ³, mÃ¡zsÃ¡nyi nehÃ©z vÃ¡sznat, mikÃ¶zben a kÃ¶tÃ©ltÃ¡nc bravÃºros Ã¼gyessÃ©gÃ©vel kellett Ã¼gyelnie a sajÃ¡t Ã©s a mellette dolgozÃ³ tÃ¡rsa Ã©letÃ©re. Mindenki egyÃ©rt, egy mind HÃ¡nyan zuhantak mÃ¡r le az imbolygÃ³ Ã¡rbocokrÃ³l! HÃ¡nyan terÃ¼ltek el szÃ©tzÃºzott koponyÃ¡val a fedÃ©lzeten! MÃ©g az sem mondhatta magÃ¡t mindig szerencsÃ©snek, aki a vÃ-zbe esett. Egy ember a hullÃ¡mzÃ³, Ã¶rvÃ©nylÅ‘, fortyogÃ³ vÃ-zben olyan, min a tÅ± a kazalban. Csak a szerencse vezet a nyomÃ¡ra...De a nyugodt napok egyhangÃº munkÃ¡ja sem volt lelket-testet Ã¼dÃ-tÅ‘. A fedÃ©lzet sÃºrolÃ¡sa, a fenÃ©kvÃ-z szivattyÃºzÃ¡sa, a vitorlÃ¡k javÃ-tÃ¡sa, a festÃ©s, kÃ¡trÃ¡nyozÃ¡s ÃºjrakezdÅ‘dÅ‘ Ã©s soha meg nem szÅ±nÅ‘ robotja tÃ¶ltÃ¶tte ki az utolsÃ³ pillanatig a szolgÃ¡lati idÅ‘t. MikÃ¶zben az egyik Å‘rs munkÃ¡jÃ¡t vÃ©gezte, a mÃ¡sik pihent. Tagjai a fedÃ©lzeten aludtak, olvasgattak vagy harmonikaszÃ³ mellett Ã©nekeltÃ©k az otthon emlÃ©kÃ©t felidÃ©zÅ‘ matrÃ³zdalokat. Hideg idÅ‘ben, viharban az emberek beszorultak a szÃ¡llÃ¡sukra.Ã•m ha vÃ¡ratlan szÃ©lroham sÃ¶pÃ¶rt vÃ©gig a vÃ-zen, vagy a vihar ereje elÃ©rte a Beaufort-skÃ¡la szerinti 9-10-es szÃ©lerÅ‘ssÃ©get, felhars parancs: "Minden ember a fedÃ©lzetre!" Aki mozogni tudott, mÃ¡ris rohant fÃ¶l, s futÃ¡s kÃ¶zben rÃ¡ntotta magÃ¡ra a nehÃ©z tengerÃ©szcsizmÃ¡t, a jersey-pulÃ³vert meg a kÃ¡trÃ¡nyozott vitorlavÃ¡szonbÃ³l kÃ©szÃ¼lt gÃºnyÃ¡jÃ¡t. A viharban kegyetlenÃ¼l nehÃ©z volt a helytÃ¡llÃ¡s, olykor napokig, hetekig, a vÃ©gkimerÃ¼lÃ©sig tartott. RÃ©gi tengerÃ©szmondÃ¡s szerint az embere egyik kezÃ¼kkel a hajÃ³Ã©rt, a mÃ¡sikkal Ã¶nmagukÃ©rt kÃ¼zdÃ¶ttek. Mindenki szÃ-vÃ©t-lelkÃ©t adta a munkÃ¡jÃ¡ba, fÃ©lre haragot, gyÅ±lÃ¶letet. Ha valaki fenn a magasban, egy kÃ¶tÃ©lben megkapaszkodott, bÃ-zvÃ¡st tehette, mert tudta, hogy bÃ¡rki szerelte fÃ¶l, jÃ³ munkÃ¡t vÃ©gzett. A tengerÃ©szmunka becsÃ¼let Ã©s bajtÃ¡rsiassÃ¡g kÃ©rdÃ©se volt.A hadihajÃ³kon sÃºlyosabb volt a helyzet. A szÅ±k, tÃºlzsÃºfolt fedÃ©lzeteken a hajÃ³zÃ³ szemÃ©lyzet mellett mÃ©g a tengerÃ©szgyalogosokn is helyet kellett szorÃ-tani. A 70 m hosszÃº Ã©s 16 m szÃ©les HMS Victory nÃ©gy fedett fedÃ©lzetÃ©n pÃ©ldÃ¡ul 850 ember tartÃ³zkodott, szÃ¶rnyÅ± kÃ¶rÃ¼lmÃ©nyek kÃ¶zÃ¶tt. A rossz egÃ©szsÃ©gÃ¼gyi Ã¡llapotok miattÂ - amit mÃ©g a brutÃ¡lis bÃ¡nÃ¡smÃ³d is sÃºlyosbÃ-ottÂ - a XVII-XVIII. Ã‰s rÃ©szben a XIX. SzÃ¡zad nagy flottÃ¡iban mindig emberhiÃ¡ny volt. AngliÃ¡ a hÃ-rhedt kÃ©nyszersorozÃ¡st (press gang) lÃ©ptettÃ©k Ã©letbe, hogy a lÃ©tszÃ¡mot valamennyire fel tudjÃ¡k tÃ¶lteni.Ha az vÃ©get Ã©rt, a legÃ©nysÃ©g leszerelt. MiutÃ¡n levontÃ¡k az elÅ‘leget, a kantinhitelt, a bÃ¼ntetÃ©seket Ã©s a kÃ¡rokozÃ¡sok Ã kifizettÃ©k a szÅ±kÃ¶s munkabÃ©rt, Ã©s a tengerÃ©sz, lÃ¡dÃ¡jÃ¡val a vÃ¡llÃ¡n, partra szÃ¡llt. MegkezdÅ‘dÃ¶tt egy mÃ¡sfajta Ã nÃ©hÃ¡ny napig tartÃ³ dÃ-nomdÃ¡nom, amikor a matrÃ³z kÃ¡rpÃ³tolhatta magÃ¡t mindenÃ©rt, amirÅ‘l a tengeren le kellett mondania. Mire a borgÅ‘zÃ¶s kÃ¡bulat vÃ©get Ã©rt, elÃºszott az utolsÃ³ fillÃ©r is, Ã©s a matrÃ³z, ha nem akart Ã©hkoppon ma kÃ©nytelen volt Ãºjra elszegÅ‘dni egy mÃ¡sik hajÃ³ra, hogy a frissen felmarkolt elÅ‘legbÅ‘l indulÃ¡s elÅ‘tt mÃ©g egyszer, amÃºgy istenigazÃ¡ban kitombolhassa magÃ¡t. AztÃ¡n Ã¶rdÃ¶g Ã©s pokol!Â - kezdÅ‘dhetett ÃºjbÃ³l a kegyetlen munka a tengeren.